

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Imenitni: do 9 petih vrst 1 D, od 10—15 petih vrst 1 D 50 p, večji inserti petih vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic petih vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust je pri naročitih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.

Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le pooblaščen in zadostno frankovan.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vsa dni po Din 1—
v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1-25
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:

	V Jugoslaviji	V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti
12 mesecev	Din 144—	Din 144—
6	72—	72—
3	36—	36—
1	12—	12—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazni, na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo oziirati.

Klerikalci in uradništvo.

Nedeljski »Slovenec« je zajahal na svojem avtonomistično - separatističnem konjičku med državno uradništvo. Kakor razjarjen Pozejdon vihti svoj trizob okoli sebe, kriči o škandaloznih razmerah v državni upravi, o korupciji in uradniški mizeriji in je trdno prepričan, da bo končno napeljal valove nezadovoljnosti v svojo strankarsko strugo. Glasilo tiste stranke, ki se je vedno odlikovalo po svoji nestrpnosti in politični zagreznosti, ki je dosledno preganjala in preganjala še danes vse, kar ni v njenem taboru in ki nikomur ne dovoli, da se brez njene sankcije svobodno razvija, se zaletava z vso vehemenco v nasprotno stranko ter jim očita, da so samo one zakriville današnje uradniško bedo. S posebno slastjo pa je porabil »Slovenec« tudi to priliko, da izlije ves žolč, ki ga je nabral klerikalizem v neuspešni borbi proti državnemu in narodnemu edinstvu, na osovraženo Srbijo. V visoki moralni kvalifikaciji in vzvišen nad vse človeške slabosti, jo primerja z gnilo carsko Rusijo in pravi, da večje korupcije, večjega nasilstva in večjega reakcionarstva kot v Srbiji, ni bilo nikjer na svetu. Po dolgi, ogabni in izrazito demagoški tiradi prihaja klerikalno glasilo do zaključka, da je pomoč v tem obupu samo ena in sicer »da zlomimo kruti beogradski centralistični jarem, ki ga je žalibog v svoji zaslepljenosti in naivnosti pomagal ustvarjati z brezglavim glasovanjem za centralistične stranke tudi znaten del uradništva samega. Edini izhod iz tega je, da ostanemo mi pri svojem, Srbi pa pri svojem. In to bomo tudi dosegli, gre le za to, ali s sodelovanjem celokupnega uradništva, ali proti njegovi volji.«

Recept za rešitev uradniškega vprašanja je torej tu. Zadoštuje, da se slovensko uradništvo pridruži SLS, hrvatsko HSRS, srbsko komunistom, bosansko in hercegovsko džemljetu, makedonsko makedonstvujočim, skratka, upravni aparat vsake posamezne pokrajine naj se prilagodi svojem posebnemu separatističnemu izrodu in stvar bo šla kakor po maslu. Uradniki bodo takoj dobili mastne plače, beda in pomankanje bo izginilo kar čez noč. Zavladala bo vzorna soc. pravičnost, red v upravi in blagostanje, kakršnega še ni videl svet. Vse te krilate obljube, ki se ponavljajo v klerikalnih ustih dan za dnem, se nam zde kakor pregovori, ki pravi: kdor osla lovi, mu seno moli. Abstrahiramo od nepobitnega dejstva, da je na uradniškem vprašanju zainteresirana država in narod kot ena celota, da je nesmiselno govoriti o slovenskem, hrvatskem in srbskem uradništvu, kadar imamo v mislih gnotne razmere državnih uslužbenecv vobče in da je treba za ugodno rešitev tega problema sodelovanja vseh slojev in vseh strank, ki se zavedajo, da je v današnjem nevarnem položaju

edino v državnem in narodnem edinstvu naša rešitev. Če klerikalci ne priznavajo tega načela, ki ni istovetno s centralizmom, slobodno jim. Pojmovanje sloge in moči tako eksponirane države, kakor je naša, je stvar objektivnega političnega naziranja in bodočnost bo dokazala, kdo je na strani prav. Pribijemo samo, da je gnoten položaj uradništva neposredno odvisen od notranje politične in gospodarske konsolidacije države, ki pa je izključena, kakor hitro so na površju centrifugalne sile. Ogledimo si le klerikalni predlog za sanacijo uradniške krize.

Klerikalci vabijo uradništvo v svoj tabor in mu obetajo raj na zemlji, v isti sapi pa kriče, da je bila v Srbiji potrebna samo pripadnost k vladajoči partiji, da je uradnik lahko zlezal na visoko mesto tudi brez kvalifikacije. Že površen pogled na udejstvovanje klerikalizma v prošlosti in sedanjosti zadostuje za primerno oceno tega dvoreznega orožja. Z ene strani grajati strankarsko pripadnost in partizanske metode v državni upravi, z druge pa loviti uradništvo v svoje mreže, širiti in sejati med njimi politično nestrpnost, plemenski antagonizem in sovraštvo do države pomeni igrati na instinktih in nevednosti. Kaj bi se zgodilo s slovenskimi uradniki, če bi se klerikalcem po-

srečilo uveljaviti geslo: Srbi naj ostanejo pri svojem, mi pa pri svojem? Zavaladalo bi isto partizanstvo, isti sistem partijskega protežiranja in zastopljanja slovenske inteligence, ki se noče z dušo in telesom prodati nazadnjaštvu, kakor ga sedaj očitajo klerikalci Srbiji. Poleg tega pa bi Slovenija še bolj čutila težke posledice hiperprodukcije svoje inteligence, kajti dokler živimo v enotni državi, lahko gre naše uradništvo v druge pokrajine, kjer primanjkuje inteligentnih delavcev, potem pa bi bilo navezano zgolj na ožjo domovino. Izgovor, da tudi sedaj slovensko uradništvo ne pride do veljave v južnih pokrajinah, ne drži.

Ljuljka, ki jo sejejo klerikalni sejanci med slovenskim uradništvom, ne obrodi sadu. Ne v avtonomnih republikah in ne pod palico klerikalnega režima, nego v skupni državi in apolitični strokovni organizaciji je rešitev državnega uradništva. Zongliranje z vitalnimi interesi teh poštenih duševnih delavcev mora končno prenehati. Ne begajte izstradanih ljudi z gesli, ki jim ne morejo dati potrebnega kruha, ne silite uradništva v strankarski boj in ne upogibajte uradniških filnikov, ki bi jih radi položili na pot, da splezate po njih do mastnih stolčkov!

O češkoslovaški vojski.

Pri razpravi o državnem proračunu za leto 1924. v proračunskem odseku čl. poslanske zbornice se je oglašil k besedi tudi minister za narodno obrambo Udržal, ki je izvajal nastopno: Ministrstvo narodne obrambe participira na celim državnem proračunu s 13,53%, dočim je še leta 1919. zavzemalo polnih 20,20% celoga državnega proračuna. Iz gospodarskih ozirav je bilo treba razne nujne nabave odložiti za poznejšo dobo. Sedaj je glavno materialna zgradba češkoslovaške armade, ki je eden izmed najtežjih problemov. Kdor je videl orožni material leta 1918. in vidi današnjega, mora priznati, da denar zanj ni bil izdan zaman. Kar se tiče topništva, bomo napredovali v mejah možnosti tudi v bodoče. da se zgradi po vseh potrebah. Zavarovanje armade v varstvo proti plinom je nadvse važno in zato treba nabaviti dobro protiplinsko obrambo, odgovarjajočo zahtevam modernega vojevanja. Nova armadna puška sistema Mauser je izdelek čl. zavoda za izdelovanje orožja v Brnu. Največjo pozornost posvečamo zagotovitvi protiletalske obrambe, ki je glede na negotove meje posebno potrebna. Proračun zrakoplovstva izkazuje novosti v vrhu, da si zrakoplovstvo zadobi tako pozicijo, kakršna mu pritiče glede na njegovo važnost. Za prihodnje leto moramo z ozirom na kratko službeno dobo otvoriti šolo za strokovni naraščaj pilotov in specialji-

stov). Letalska industrija se je znamenito razvila in glede izdelovanja letal in motorjev smo se od tujine popolnoma emancipirali. Veliko nam je do tega, da si zgradimo tudi krepko civilno letalstvo, katero je za našo državo ogromnega pomena. Konstatiram lahko, da je oborožitev češkoslovaške armade danes na višku časa. Minister je tožil, da je težko nastanjanje vojske zlasti po raznih obmejnih krajih. Gotov del pripadnikov češkoslovaške države gleda še vedno na vojsko, kakor na skrajno obteževalno breme. Zlasti v bližini naših mej, kjer je vojska najbolj potrebna, naletimo pogosto na odpor prebivalstva, ako zahtevamo nastanitev kakega armadnega oddelka. Občine, ki so za časa Avstrije prošle za vojaške posadke in prinašale žrtve, danes prav obratno odklanjajo vojsko in na vse načine skušajo onemogočiti izvedbo nastanjalnega zakona. Prebivalstvo nemškega jezika, kakor se je pokazalo pri letošnjih manevrih, prihaja nam prijateljsko nasproti. Kar se tiče strokovnega izobraževanja armade se mora konstatirati, da je redno poskrbljeno za vzgojo moštva in častništva in je enako posvečena skrb za telesno in нравno vzgojo vojske s strokovnimi vojaškimi šolami Častnikov šeste češkoslovaške armade 10.452 (177 manj nego jih določa sistemirano stanje) V častniškem zboru je 3025 legionarjev, to je 28,93%. Prevladuje v častniškem zboru narodnost

češkoslovaška z 78%. Rezervnih častnikov je bilo začetkom leta 23.893. Gnotne razmere našega častništva pa niso najugodnejše in pomanjkanje je povzročilo v njihovih vrstah tuberkulozo. Štejem si v svojo dolžnost, da pride v tej zadevi do najhitreje odprave. Kar se tiče moštva, se nam je posrečilo spraviti vojsko do normalnih mirovniških razmer. Zdravstveni strani moštva se posveča polna pozornost. Nравni nivo moštva se je znatno dvignil. Ministrstvo narodne obrambe skrbi tudi za svoje delavce in zaposlene na najboljši način. S kolektivno pogodbo so delavcem zagotovljeni dobri dohodki. Ministrstvu za narodno obrambo je priključena pisarna češkoslovaških legij, katera je v smislu veljavnih zakonov namestila že nad 32.000 legionarjev v državnih, 4058 v privatnih službah. Nerešenih leži še 8000 prosejnih.

Čehoslovaki so narod, ki bi se rad otesel vojaškega bremena, kakor bi to radi storili vsi Slovani. Pa ni mogoče.

Treba pogledati le na zemljepisni položaj Češkoslovaške in vzeti v poštev razpoloženje izvestnih sosedov, katerim blodi po glavi samo vojna! Čsl. država posveča vso potrebno skrb svoji vojski. To je razvidno iz Udržalovega govora. Simptomatično pa je za sedanje oboroževanje naglašanje topništva, plinov in letalstva. Krepi, dalekonosni topovi, strupeni plini in obramba proti njim, pa letalstvo! Vse države mislijo na zračne armade. Letalstvo se ima razviti tudi v splošno človeško korist, ali v vojski bo tvorilo močno bojno silo, katera se hoče preizkusiti v bodoči vojni. Italijanski Mussolini kar zahrepen po vojni, kadar govori o letalstvu! Pri Čehoslovakih in Slovanih sploh ni nikakega hrepenenja po vojni ali zavarovati se moramo vsak po svoje, ne da bi pri tem opustili svoje prizadevanje za doseg takega mirovnega stanja v Evropi, da bi bila vsaka vojna izključena za dolgo časa.

Telefonska in brzojavna poročila Državni proračun.

Plenum finančnega odbora. — Protesti opozicije.

— Beograd, 20. nov. (Izv.) Včeraj ob 10. dopoldne je bila prva plenarna seja finančnega odbora, ki je začel načelno debato o proračunu za leto 1923/24. Posl. Svetoslav Gjorgjevič (dem.) je protestiral proti temu, da bi se že sedaj pričela generalna debata o proračunu, ker se dve sekciji I. in II. niste sestavile in predložile plenumu svojih poročil in še niste dokončali poverjenih jim proračunov posamnih ministrstev. Po daljši debati, v katero so posegli člani opozicije in vladine večine, je predsednik fin. odbora posl. Stevan Nešić odredil, da se ima preiti v načelno debato.

Posl. dr. Sečarov (dem.) je v daljšem govoru kritiziral proračun glede višine izdatkov. Izdatki so previsoki. Svota od 10 milijard 344 milijonov predstavlja povišanje za 70 % napram lanskemu proračunu, ki je znašal samo 6 milijard 934 milijonov. Govornik je dalje navajal specialne kredite, ki so se povišali za ogromno svote. Zahteval je predvsem da se imajo osebni izdatki znižati za 30 %. Minister financ

dr. Stojadinović je kratko odgovarjal na očitanja predgovornika ter navedel okolnosti, ki so zahtevale veliko milijarno povišanje. Gre predvsem za 500 milijonov izdatkov za izvedbo uradniškega zakona in 150 milijonov za reorganizacijo vojske.

Predsednik je razpravo ob 12. zaključil ter odredil nadaljevanje za popoldne ob 16. Na popoldanski seji sta govorila posl. Vojislav Lazić (zemljorad.) in pa posl. Vladimir Pušenjak (kler.). Slednji je kritiziral fin. politiko vlade v specialnem oziru glede Slovenije. Preteklo leto je Slovenija plačala 150 milijonov dinarjev specialnih dohodkov in davkov več kakor je to določeval proračun za leto 1922/23. Razpravo so se zaključile ob 19. Danes fin. odbor nadaljuje z načelno debato.

I. in II. sekcija fin. odbora imate danes posebni seji, na katerih se ima zaključiti razprava o še ne rešenih proračunih. Prva sekcija razpravlja proračun o ministrstvu ver. Druga sekcija nadaljuje razpravo o proračunu ministrstva za agrarno reformo.

Izid volitev na Bolgarskem.

V znamenju bajonetov in bomb.

— Beograd, 20. novembra. (Izv.) Po prvih poročilih iz Sofije so se nedeljske volitve v narodno sobranje vršile pod velikim pritiskom, ki so ga izvajale z bajoneti in bombami makedonske organizacije nad bolgarskim kmetjskim narodom. Volitve so drugače potekle mirno, razen v nekaterih mestih, kjer je prišlo do malih incidentov med komunisti in vladinovi. Vlada si je priborila znatno večino.

— Beograd, 20. novembra. (Izv.) Sinoči je prispelo iz Sofije prvo poro-

čilo, ki detajlirano govori o izidu volitev v narodno sobranje. Vladine stranke, to je meščanski blok, kateremu so se pridružili tudi socialisti, so dobile 135 mandatov, 62 mandatov odpade na opozicijo, zemljoradnike, komuniste in narodne liberalce. Zemljoradniki in komunisti, ki so skupno nastopali, so dobili 31 mandatov, narodni liberalci pa tudi 31 mandatov. V Sofiji sami ima vlada 4 mandate, narodni liberalci 2, komunisti in zemljoradniki pa po 1.

Simfonični koncert.

Včeraj se je vršil v dvorani hotela »Union« prvi sezonski simfonični koncert muzike Dravske divizijske oblasti pod vodstvom kapelnika dr. Čerina. Ze sam podnaslov na programnem listu, »4. leto simfoničnih koncertov«, pove dovolj, kaj Ljubljana dolguje neumornemu pionirju orkestralne glasbe, drju. Čerinu. Če dodamo dosedanjim še večerajšnji koncert, moramo priznati, da je dr. Čerinov orkester zelo napredoval. Že pogled na veliko orkestralno telo in pozneje ob izvajanju mogočne Schumannove »čudr simfonije« je pokazal, da mora naša javnost, v prvi vrsti strokovnoglasbena, dr. Čerinu posvetiti malo več pozornosti, zlasti ako upoštevamo, da je danes v Ljubljani edini resni delavec na orkestralnem polju in da ostale korporacije radi nedelavnosti in zakrknjenosti sploh ne pridejo do nastopa. Mi pa dr. Čerina in njegove godbenike tudi v letošnji sozejni toploti pozdravljamo ter ga pozivamo, da

vztraja na začrtani poti: umetniško vedno višje, do popolnosti. Pri tem želimo, da dr. Čerin v svrhu organskega razvoja svojega orkestra poizkusi tudi z gostovanji tujih dirigentov in nam za prihodnje koncerte privabi v Ljubljano dirigente zagrebške Filharmonije. Prvi pride lahko na vrsto talentirani zagrebški skladatelj Jozefović z originalnim svojim Uvodom k veseloigri ali pa z reprodukcijo Novakove simfonije »Tatra«, ki smo jo lani poslušali pod njegovo dovršeno taktirko. Vtis imamo, da širše občinstvo že upošteva dr. Čerinove trude in da kaže tudi boljše razumevanje orkestralne glasbe. Dvorana je bila dobro zasedena, in Schumannova simfonijska je zanesla poslušalce k toplim aplavsom. St. Binički iz moje domovine predstavlja starokopitno overture, ki je tudi dr. Čerinov prikroj v izrazu in povdaru ni mogel rešiti. Zelo slabo delce. Bolje bi bilo, da se je nadomestilo s francosko klasično uverturo ali delom modernega avtorja. Tudi Griegova uvertura V jeseni je živo

predočila, kako jedrno razvijamo svoja glasbenozvočna čutila in da nas večerajšnji umotvorini ne ogrevajo več. Morebiti je to bila posledica A. Dobronovičeve Suite k Gundoličevi Dubravki s popolnoma moderno barveno glasbo ter občutjem pastirskih liričnih idilic, satirskih plesov, pesmi itd. Dobronič sklada sodobno in taletirano, manjka pa mu razvoja forma posameznih domislekov. Menimo, da postane za jugoslovanskega skladatelja usodno, ako vzame eksaltiran način južnih prirodnih pevecv za osnovno podlago svojega skladateljstva. Neprestani bizarni skoki v močne izraze brez notranje enote vplivajo nervozno in povzročajo nezadostna pričakovanja daljših, topeljših odstavkov. Priznavamo Dobroniču tehnične in inventorične vrednosti, boleha pa, kot rečeno, na pomanjkanju stavne discipline in razvoja glasbenih misli; seveda ne v formalnem, marveč v psihološkem, estetičnem, glasbenem oziru!

Pri sodni Dobronič je bil z izvajanjem zadovoljen. Glavna točka koncerta, velika »čudr simfonija« nemškega romantika R. Schumann, je podala skladbo nenavadnega kova ter moderne duševnosti. Skladba je napravila v dr. Čerinovi strogi, objektivni, zgodovinski izvedbi globok vtis. Pripisujemo ta dirigentski princip, stojimo pa na nasprotni, ki dovoljujejo dirigentu interpretacijo v časovnem duhu. Enkrat je interpretacija beethovensko-klasična, drugič romantična, tretjič wagnerska, četrtič pa tudi lahko na sodobno nevrotično čutnost prirojena. Smelo trdimo, da bi ta simfonija s sodobnimi dinamičnimi in ritmičnimi akcepti opremljena, zavzela častno mesto v moderni orkestralni glasbi. — Vsekakor cenimo Schumann neprimerno višje kot pa dolgočasne perijode raznih Brucknerjev in drugih. Skladba je z izrazito slovensko invencijo povsem samosvoja, vsak odstavek umetnina za sebe, najmočnejša sta drugi in tretji. Dr. Čerin se je moral potruditi, da je zmagal teh-

nične težave drugega odstavka. Med simfonijo smo razumeli, kako se je v zadnjem času, osobito v Franciji, razširila manija za Schumannovo glasbo, ki ni povsem sodobno sočna, toda v gradbenem in ritmičnem oziru popolnoma moderna. Pri tej skladbi je pokazal dr. Čerinov orkester ogromen napredek — zasluža dirigentovega okusa in novo pridobljenih godbenikov. Se ena opazka! Nekaterim hiperkritikom ne ugaja preprosta pa točna gestikulacija dr. Čerinove taktirke. Tej gosodi nasvetujemo, da miže poslušanje njegove koncerte, kar je bilo treba storiti že čisto, tudi vprico priznanih kapacitet. To poglavje, pa spada pod drugo rubriko. Dr. Čerina naj ne motijo trudi in razmere! Želimo mu še marsikatero leto simfoničnih koncertov. Moralno in kulturnoglasbeno podlago si je že ustvaril, gre še za to, da se aranžma koncertov postavi na sprotno reklamo in razprodajno bazo.

— Beograd, 20. novembra. (Izv.) Včeraj dopoldne je prejel ministarstvo notranjih del iz Sofije kratko poročilo, da je vladina stranka zmagala pri volitvah z veliko večino.

— Sofija, 19. nov. (Izv.) Prvi rezultati volitev konstatirajo popolno vladno zmago v mestih in na kmetih. V Sofiji so vladne stranke s socialnimi demokrati dobile 15.000 glasov, komunisti skupno z liberalci 8000 in nacionalni liberalci dr.

Razvrstitev uradništva.

Nova akcija uradniških organizacij. — Stališče srednješolskih profesorjev.

— Beograd, 20. nov. (Izv.) Včeraj dopoldne so imeli zastopniki hrvatskih uradnikov daljša posvetovanja z zastopniki glavnega odbora združenja uradniških organizacij. Sklenjeno je, da se prične nova akcija za ureditev vprašanja o razvrstitvi hrvatskega uradništva, ki je z novo naredbo močno oškodovano moralno in materialno. V Beogradu je bila v nedeljo tudi skupščina beogradske sekcije prof. združenja. Razvila se je zelo živahna debata o razvrstitvi uradnikov in o profesorskem vprašanju. Predsednik sekcije Nikola Savič je v drastičnih primerih opisal beo srednješolskih profesorjev, ki s novim zakonom niso ničesar pridobili. Navajal je kriče razmere med področnikom, ki je glede prejemkov izenačen v razmerju štiri let službe z 20 leti službe srednješolskega profesorja. Profesorjem naj bi se dovolila posebna specialna doklada, da se

Radoslavova 9000. Iz ostalih mest še niso znani podrobni rezultati. Celotni pregled dosedanjih poročil iz province konstatira zmago vladnih strank. V Varni edino so zmagali komunisti nad vladnimi kandidati. Tu so dobili komunisti 4400 glasov, vlada s socialnimi demokrati 3000 in narodni liberalci 2000 glasov. Iz nekaterih krajev province javljajo, da ni opozicije dobila niti enega glasu, vse je glasovalo za vladno.

tako vsaj na primeren način prebode sedanja teška kriza. Suplent naj se pomakne v 8. skupino kategorije I. ne pa v 9. kakor to določa naredba in da po 6 letih službe pridejo v 6. skupino. Največja plača naj se doseže že s 15 letom službe, ne pa s 27 leti, kakor to določa naredba. Prof. Jeremija Živanovič je predlagal, da se draginske doklade profesorjem izenači z onimi sodnikov. Nekateri govorniki so zelo ostro kritizirali malomarnost posamičnih odborov združenja. Na poziv glavnega odbora, da sestavijo strokovno mnenje, kako doseči izboljšanje gnotnega položaja srednješolskih profesorjev, se je od 90 odzvalo samo 30 odborov. Soglasno je bil sprejet predlog prof. Jovanoviča, da se v najkrajšem času skliče kongres profesorjev in njih organizacij iz vse države. Dan kongresa ima določiti glavni odbor sporazumno z ostalimi sekcijami.

Politična situacija.

Odstop Žombolje in stališče Nemcev.

— Beograd, 20. nov. (Izv.) Včeraj je vladal delni politični odmor. Ministri so odstopovali iz Beograda po raznih poslih. Ministru za agrarno reformo Simonoviču, se zdravje polagoma vrne. Ministrski predsednik Pašić je okrevljal in prevzame jutri v sredo, vodstvo poslov ministrskega sveta. Politične in parlamentarne kroge sta včeraj zanimala dva dogodka: a) volitve na Bolgarskem in b) odstoj Žombolje Romunski in nadaljna parlamentarna taktika nemškega poslanskega kluba. V opozicijskih krogih gre akcija za tem, da se začne v plenumu finančnega odbora s tehnično obstrukcijo. Parlamentarni krogi računajo, da Nemci prenehajo z dosedanjim taktiko in da krenejo v opozicijo proti vladi radi odstopa nemškega centra Žombolje. Nemci še vedno naglašajo, da pomeni veliko škodo odstoj tega mesta tudi iz splošnih državnih interesov. Res, da je tam nemški živeli zelo močan, toda med Nemci imajo socialisti znatno oporo. V Žombolji in Velikem Beckereku so bili v nedeljo veliki protestni zbori, na katerih sta govorila nemška posl. Neuner in dr. Kraft. V Žombolji se je dr. Kraft v daljšem govoru poslovlil od tamonjskih Nemcev, želeč jim blagostanje in napredek pod novim režimom.

RAZMEJITEV Z ROMUNSKO.

— Beograd, 20. novembra. (Izv.) V političnih krogih živahno komentirajo dejstvo, da še ni podpisan protokol glede razmejitve med našo kraljevino in Rumunsko. Nastale so gotove difference, ki še niso iz formalnih ozirih izravnane. Gre v glavnem za vprašanje roka v zadevi izpraznitve Žombolje. Rumuni zahtevajo, da se mesto izprazni takoj po podpisu protokola, dočim naša vlada vztraja, da se za izpraznitev ima določiti daljši rok. V radikalnem klubu se je pojavila struja vojvodinskih poslancev, ki so za to, da mesto Žombolje še nadalje ostane pod našo suvereniteto in to iz splošnih državnih interesov. Prihodnje dni se v radikalnem klubu razvije daljša debata o tem vprašanju.

Sporazum z Bolgarsko.

Plačilo rekvizicijske svote.

— Beograd, 20. nov. (Izv.) Po vestih iz Sofije je včeraj jugoslovensko-bolgarska komisija nadaljevala diskusijo o načinu izplačevanja rekvizicijske tirjave v znesku 300 milijonov levov. Polovica te tirjave se ima plačati v gotovini, druga v naturi. Na račun odškodnine v naturi prejme naša država razne poljske prideleke, rožno olje, konje, meze in večje število goveda. Protokol sporazuma se ima v krakem podpisati. Dalje se nadaljuje pogajanja za izvedbo nižnjega protokola. Naša vlada vztraja pri zahtevi, da se ima ona točka sporazuma, sklenjena s tedajšnjo Stamboljskijevom vlado, v zadevi razpusta vseh organizacij, ki ovirajo sporazum med obema državama, popolnoma izvesti, da se imajo razgati vse makedonske organizacije in voditelji teh organizacij po zakonu kaznovati.

ŠPANSKI KRALJ V RIMU.

— Rim, 19. nov. (Izv.) Po slovesnem sprejemu v Speziji se je španska kraljevska dvojica odpeljala v Rim, ki jo je pričakoval v svečanem razpoloženju. Na kolodvoru sta bila kralj in kraljica. Španska dvojica je bila pozdravljena zelo priščno. Med ogromno vzvikaločo množico so se oddaljili v Kvirinal, od tam pa na špansko poslanstvo pri Vatikanu. Španska kraljevska dvojica je posetila danes ob 13.30 Vatikan. Po vrnitvi sprejme ministrskega predsednika Mussolinija. Kraljevska dvojica ostane v Rimu do petka 23. t. m. Slede razni poseti, vojaška parada in važni politični pogovori. Mussolini hoče pritegniti španjo blizje k evropski politiki in postaviti si jo na stran v svojih pomorskih in prekomorskih aspiracijah. Mussolinijeva Italija išče zavezništvo proti Franciji. Mussolini stopa na zelo opazka tla. znova se spušča v objekte Anglije in ljubimajoč z Nemčijo! Pri španskem posetu se pokažejo novi nameni Mussolinijeve zunanje politike.

Komunistično gibanje v ruhrskem ozemlju.

Številni slučaji pustošenja in plenitev.

— Duisburg, 19. nov. (Izv.) Po »Duisburger Generalanzeigeru« se komunistično uporniško gibanje v ruhrskem ozemlju vedno bolj in bolj razširja. Tekom zadnjih 24 ur je to gibanje dobilo sumljiv razmah. Kraji Mülheim, Ruhrort, Gelsenkirchen, Altesen, Witten in Recklinghausen se nahajajo v oblasti komunistov. Skupine komunističnih upornikov pustošijo in plenijo, ne da bi stopila v akcijo zavezniška okupacijska vojska. Dortmundski in Bochumski premovalni revir se nahajata v rokah komunistov. Na nekaterih krajih je prišlo do krvavih spopadov med komunisti in policijo. Na obeh straneh je bilo več mrtvih in težko ranjenih.

VELIKA BREZPOSELNOST V PORUHRJU.

— Essen, 19. nov. (Izv.) V soboto so industrijski obrati odpuštili 750.000 delavcev z motivacijo, da jim primanjkuje surovine in naročil, vsled česar so primorani obrat v podjetjih ustaviti. Industriji so izjavili tudi generalu Degouttu, da niso v položaju nabaviti si zadostnih surov za izplačilo delavskih mezd. Komunistično gibanje traja dalje. Radikalne delavske strokovne organizacije so sklenile, da se pridružijo separatistom. Izgredi pustošenja in plenitve komunističnih skupin trajajo dalje.

Veliko mednarodno posojilo Nemčiji.

— Berlin, 20. nov. (Izv.) K vprašanju dovolitve velikega mednarodnega posojila Nemčiji javlja »Vossische Zeitung«, da gre za kredite, ki jih imajo dovoliti Amerika, Anglija in Holandska. Posojilo imajo izplačati velike svetovne banke. Posojilo je namenjeno za ustanovitev nove nemške emisijske banke, ki bi imela nalogo konvencionalno rešiti vprašanje nemške zlate valute. Posojilo ima znašati 1400 milijonov zlatih mark. Amerika sama je pripravljena dovoliti 170 milijonov dolarjev, tedaj polovico posojilnega zneska. Zadevna posojilna pogodba je že parafirana.

DEMISIJA BAVARSKÉ VLADE.

— Berlin, 19. nov. (Izv.) Kakor poroča »Die Zeit«, namerava bavarski ministrski predsednik dr. Knilling te dni odstopiti. Vlado ima prevzeti višji državni komisar dr. von Kahr.

ŽELEZNIŠKI OBRAT V RUHRSKEM OZEMLJU.

— Duisburg, 19. nov. (Havas.) Direkcija državnih železnice v Essenu je sklenila jutri 20. t. m. popolnoma ustaviti ves železniški promet na vseh progah v ruhrskem zasedenem ozemlju. Obrat prevzamejo Francozje in Belgijci v svojo režijo.

POSLANIŠKA KONFERENCA IN NEMČIJA.

— Pariz, 19. nov. (Izv.) Po poročilu »Agence Havas« so se poslaniške konference za nekaj dni odgodene, da dobijo angleški in belgijski poslanik nadaljnja navodila svojih vlad v zadevi gospodarsko-financijskega problema Nemčije. Reparacijska komisija se ima sestaviti v petek. Ta dan se zaslilišjo nemški delegati o plačilni sposobnosti Nemčije. Nemčiji se ima izročiti po poročilih iz Londona nova zavezniška nota. Reuterjev urad konstatira samo, da se je kriza samo odgodila.

NAPADENA ITALIJSKA MISLIJA.

— Rim, 19. nov. (Izv.) Iz Romunije je došlo poročilo o napadu na italijansko mislijo, ki je iskala po Transilvaniji raztresene italijanske vojake. Napadla jo je skupina roparjev. Dva častnika, eden je bil rešiti župan Gigante, sta bila ranjena.

Avstrijski kovani denar.

— Dunaj, 20. nov. (Izv.) Po poročilu »Neue Freie Presse« se bo novi avstrijski kovani denar po 10 oz. 20.000 K imenoval »šiling«.

Politične vesti.

— Za napredno fronto. Zadnja »Pravda«, službeno glasilo NSS, razpravlja o napredni fronti in prihaja navzlic raznim s strankarskega stališča razumljivim pomislekom do razveseljevala rezultata, da tudi NSS ne odklanja koncentracije naprednih sil. »Pravda« meni, da NSS v taki koncentraciji ne sme občutiti ovire v razvoju, temveč ravno obratno. Mi smo uverjeni, da so predhodki NSS neupravičeni. Gre predvsem za to, da se vsi naprednjaki najdemo na skupni obrambi in ofenzivni liniji proti skupnemu neprijatelju, klerikalizmu, ki ni le naš vseh strankarski nasprotnik, temveč je v pravem pomenu neprijatelj ljudstva. Gre torej predvsem za skupnost »in necessariis«, ki prav nič ne ovira razvoja posamičnih zaveznikov, daje pa možnost, da se najmočnejša ideja na tej napredni fronti tudi najbolj uveljavi.

— Zmaga naprednih akademikov v Zagrebu. Po poročilu iz Zagreba so se brez vsakih večjih incidentov izvršile volitve upravnega odbora J. A. P. D. (Jugoslovensko akademsko podporno društvo) na zagrebski univerzi. Zmagala je lista demokratskega dijaškega kluba »Jugoslavija« skupno z ostalimi društvi napredne jugoslovenske omladine. Separatisti in hrvatski blokaši so ostali v manjšini, kljub temu, da so radičevci na vse strani pritiskali. Volitve so bile popolnoma mirne. Le koncem volitev, ko je bil objavljen rezultat, so blokaši napadli skupino naprednih akademikov, ki so v znak zmage hoteli razviti državno zastavo. Blokašem se ni posrečilo zastavo raztrgati. Pozneje je skušala napredna omladina to raztrgano zastavo izobesiti na vsučilišču in z njo v manifestativnem sprevodu korakati po mestu. Manifestacije po ulicah je policija preprečevala. Policija je aretirala tri osebe, ki so vzvikale proti kralju. Rezultat volitev je sledeč: skupno je bilo oddanih 1169 glasov, za napredno demokratsko listo sta glasovala 402 akademika, za združene separatiste (Hanao, HRSS in »Kvaterniki«) 323, za gospodarski blok (Janušić, Triglav, zemljoradniki in republikanci) 239, za klerikalno listo 115 in za radikalno listo 90 glasov. — Rezultat volitev je bil objavljen ob 15. popoldne. Te volitve predstavljajo lepo zmago jugoslovenske ideje na zagrebski univerzi proti raznim separatističnim skupinam, ki so dobile celokupno 413 glasov proti 756 jugoslovenskim glasovom (Jugoslavija, Orjuna, Janušić, Triglav, zemljoradniki in drugi). Na podlagi volilnega rezultata je bil izvoljen za predsednika upravnega odbora JAPD član kluba »Jugoslavija«, Jovan Mirković. Demokratska lista dobi na podlagi proporcije še podpredsedniško mesto in oba blažajnika. Podpredsedniško mesto in II. tajnika so dobili separatisti, I. tajnika pa ekonomski blok. Razmerje glasov v upravnem odboru je 17 Jugoslovenov proti 9 separatistom.

— Minister agrarne reforme ne odstopi. V parlamentarnih krogih je zadnje dneve bila razširjena vest o odstopu ministra za agrarno reformo, Simonoviča. Po izjavi ministra samega so te vesti brez vsake podlage. Minister je zadnji čas v resnici obolel, a se je njegovo zdravstveno stanje sedaj izboljšalo.

— Oblasti prično funkcionirati, kakor je sklenila vlada, dne 1. januarja 1924. Ta dan prične funkcionirati tudi mariborska oblast. Štajersko Posavje pride, kakor je znano, pod ljubljansko oblast.

— Narodna skupščina se sestane prihodnji ponedeljek 26. t. m. Na dnevnem redu prve seje bo volitev odbora za ratifikacijo konvencije z Grško glede naše svobodne luke v Solunu in volitev odbora za proučevanje zakonskega načrta o brodarstvu sindikatu.

— Dr. Lujo Vojnović, konkordat sa sv. stolcem i naše nacionalno pitanje. Izdanje knjižare Z. i V. Vašića u Zagrebu, 1923, cilen 15 dinara. Istočasno s podpisom konkordata med našo državom in Vatikanom prihaja brošura uglednega zgodovinarja dr. Luje Vojnovića, v kateri obravnava vprašanje konkordata z nacionalnega stališča. V temeljiti brošuri obravnava to vprašanje deloma v polemični obliki proti tezi bivšega hrvatskega bana Demetriovića, ki pravi, da so konkordati preživela stvar in da nam sploh ni potreben konkordat z Vatikanom. Po tej tezi nam katoliška cerkev nikakor ne bo prijateljski razpoložena. Demetriović zagovarja samo legistativno ureditev odnosov države do vseh cerkev in odklanja konkordat. Dr. Lujo Vojnović pobija to tezo in se zavzema za čim najbolj prijateljske odnose z Vatikanom, rimskokatoliško cerkvi in s papeštvom. Reči moramo, da je njegova razprava temeljita in zelo prodorno pisana. Vse argumente ogreje toplo nacionalno čustvo in prepiranje avtorjevo. Priporočamo brošuro vsem, ki se zanimajo za cerkveno politična vprašanja.

Gospodarstvo.

Trgovinska pogodba med Poljsko in Jugoslavijo.

Trgovinska pogodba, ki je bila, kakor znano, še lani sklenjena med našo kraljevino in poljsko republiko, je bila ratificirana od poljskega parlamenta pred nekaj dnevi in sicer ob navzočnosti naših parlamentarcev, ki so pred kratkim odšli na Poljsko v poset poljskega parlamenta.

Naš parlament je načrt te pogodbe s Poljsko sprejel in odobril enoglasno. Ima ga tedaj po povratku naših parlamentarcev iz Varšave odobriti le še naš kralj.

Ta trgovinska pogodba temelji na načelu maksimalnih ugodnosti. Po tem načelu se pogodbenici medsebojno obvezujeta ena drugi daj vse one koncesije in privilegije, ki jih bode priznali katerikoli tretji državi.

Ta trgovinska pogodba ima igrati zelo veliko vlogo v daljnjem razvoju ekonomsko-pridobitnih razmer v obeh pogodbenih državah, tako da je pogodba po svojem značaju mnogo važnejša, nego se je v obče poprej mislilo.

Najvažnejši princip in bistven pogoj te pogodbe je ustanovljen v določilu, da ena država drugi izrecno prizna posebne pravice, ki se v pogodbah redko medsebojno dodeljujejo in urede. Tako se n. pr. Poljska zaveže, da ne bo v nikakem slučaju ukrenila preprečevanja izvoza petroleja in nafte v našo kraljevino. Istotako se Poljska zaveže, dovoljevati uvoz jugoslovenskega vina v Poljsko. Naša država pa je s to pogodbo prevzela dolžnost, da ne zabrani izvoza rude in mineralij iz naše kraljevine v Poljsko, kakor tudi izvoza surovin kož za potrebe poljske industrije.

Poleg teh glavnih obveznosti, ki so jih sprejele pogodbenice države, so določene še razne klavzule, s čimur se urejuje in olajšuje trgovski promet med našo in poljsko državo.

Pogodba je sklenjena za eno leto, vendar se more po preteku tega roka obnoviti, ako se pogodbenici sporazumno določeno pa je tudi, da se pogodba podaljša še za eno leto, ako jo nobena izmed pogodbenic ne odpove.

Pogodba je za obe državi ugodna, ker sta si obedve dali, kar sta mogli, in prejel, kar in kakor odgovarja ekvivalentu. Ker je poleg tega pogodba vseskozi pravična in ker izključuje vsako izkoriščanje ene države po drugi, prinese brez dvoma obilo koristi in gospodarskega uspeha na obe strani.

Upajmo, da se na podlagi te gospodarske povsem pravilno zasnovane pogodbe razvije med obema državama najlepši in največji promet. Ker bo parlamentarni naš obisk v Varšavi brez vsega dvoma utrdil tudi politični kontakt med našo in bratsko poljsko državo, lahko brez optimizma opomnimo, da se slovanska veriga že krepko in sistematično nabira in sklepa. In kadar se že ruski voz razvija, tedaj, upajmo, se sklone ta veriga tako, da je ne pretrga nihče več v starem in novem svetu. In tačas se bodo uredili tudi vsi zrakoplovni računi naših sosedov.

Dr. K. V.

—g Tržne cene v Celju. (Dinarji). Meso: govedina v mesnicah I. 25, II. 22,50, na trgu I. 22,50 II. 17,50; teletina I. 35, II. 30; svinjina I. 35, II. 32,50; slanina I. 43, II. 41; domača mast 44, ameriška 39, svinja 55, prekajeno meso I. 45, II. 40. Divjačina: 1 divji zajec 60, srna 25. Mleko 3,50—3,75, surovo maslo 50, čajno 75—80, eno jajce 2—2,25. Sadje: jabolka 4—6, hruške 6—8, kostanj 2,50. Specerjsko blago: kava Portoriko 56—68, Santos 44—50, Rio 40, kristalni sladkor 19,50, v kockah 21,50, namazno olje 32, bučno 44. Mleviski izdelki moka št. 00+ 6, št. 0+ 5,70, št. 0+ 5,30, koruzna moka 3,20—3,40. Žito: pšenice 340—350, rži 300, ovs 280—300, fižola 400—500. Kurivo črna premoga 51, rujačeva 26,50, kub m. trdih drv 140—150 mehkih 112—120, krompir 1—1,25.

—g Zagrebska blagovna borza 19. nov. Na produktni borzi notralo: Pšenica 78,80, 2%, bačka postaja, roba 310, koruza stara, bačka postaja, roba 240, stara sremška postaja, roba 250, priteta Zagreb, roba 265, oves, slavonski rešetani, Zagreb, roba 245, moka baza »0« franko Ada, Sekelj, roba 515.

—g Novosadska blagovna borza 19. novembra. Na produktni borzi notralo: Pšenica bačka 80 kg 2%, 3 vag. 307,50 bačka 79/80 kg 2%, 1 vag. 305; banatska 80 kg 3% Zenta, 2 vag. 305; banatska 79/80 kg 2% kasa, 5 vag. 307,50. Ječmen bački 66/67 kg, 2 vag. 240; bački Petrovaradin, 1 vag., 220; bački, Beograd, 2 vag. 220. Koruza bačka 5 vag. 200; za marc april 5 vag. 212,50; za januar, duplikat kasa, 5 vag. 210; za marc-april, 5% kasa, 2 vag. 222,50; za marc-april, duplikat kasa, 3 vag. 245; za marc-april, 100% kasa, 3 vag. 195. Moka baza »0« 5, 6 vag., 500; baza »0+« 1 in pol vagona 475. Tendence neizpremenjene.

—g Bukov les. Kr. direkcija šum v Ljubljani prodaja ca 1000 dm³ bukovega porabnega lesa, ki se izdelava v režiji šumske uprave v Kostanjevici na Opatovi gori. Pravilno kolikovanje ponudbe z 10% višjajem je vložiti do 3. decembra 1923 opoldne pri direkciji šum v Ljubljani. Kritične, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

OPERA.

Začetek ob pol 8. zvečer.
Torek 20. nov.: Mignon, Red C
Sreda 21. nov.: Nikola Subić Zrinski, Red F.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.
Torek 20. nov.: Zaprti.
Sreda 21. nov.: Ljubezen, drama Izven.
Četrtek 22. nov.: Kar hočete, komedija, dijaška predstava po znanih cenah ob 4 popoldne. Izven.

— Repiza opere »Mignon«. Za kolikor je »Mignon« drugič v sled nadomestitve ga Gaj-Jermanove p ogoštu ge Wesel-Polla zrasla, skoro ravno toliko je izužila z zamjenjavo g. Betetta z g. Zupanom. Nkakor pa ta sodba ne sme boleti go. Gaj-Jermanova ali g. Zupana, kajti ga. Wesel-Polla in g. Betetto sta velika umetnika, preiskušena v marsikateri gorli umetniški tekini, z dolgotrajnim rigoroznim šolanjem, resno samooceeno in poznavajočo prekrasno gledališko opolke deske. Ga. Gaj-Jermanova in g. Zupan sta proti onima še začemika, stoječa v vznožju strme, kvšku do popolne umetnosti vodeče trnjeve steze. Mnogo vročega truda, grenkih znojnih kapelj, morda tudi razočaranja ju še čaka. Toda poguma in vztrajnosti ne smeta izgubiti, saj imata oba, kakor tudi mnogi drugi, ki stojijo ravno tem, kot ona dva, vse pogoje, da dosežeta iskreno zaželen cilj končne popolnosti. V blazohotni upravi imajo vsi ti dobroželatno zaščitnico in pospeševalnico, ki jim daje rade volje priliko preizkusiti svoje mlade, nadepolne moči. Ga. Wesel-Polla (Filina) je zlasti v sliki pred gradom s svojo čudovitno pevsko virtuoznostjo vzbudila grozovita, navdušena odobravanja. Njeni korolturni umetnosti izlepa ne najdeš primeren. Naj služi go. Gaj-Jermanovi kot bleščoč vzor. G. Zupan je v naši operi malodane najboljši mlajši igralec in mu gre tudi kot Lotbarlu v tem oziru odkrito priznanje. Pevsko se resno trudi doseči, zdi se mi, g. Betetta in moram ugotoviti, da mu s pridom služi v primeru istega jasn, izborna vokalizacija, ki je prvi pogoj umetniškega petja. Kdor lepo govori, in to ne samo na odru, temveč vsikdar, ta bo tudi dober pevec. Če na ulici, doma ali kjer koli uporabljaš zmazane, nejasne narečne vokale, na pol snedene končnice, ti te navade ne odpravi enournou težavno pravilno izgovarjanje in petje na dan. In ko si izgubil kontrolo nad svojim jezikom in ko si začneš domišljati, da si že pevec po volji božji, pa ti ne pomaga nobena šola več. Ne! stari, znameniti pevski učitelj je dejal: 99 % petja ti da narava, 1 % šola. Tem prijetnejše je tedaj poslušati g. Zupana, ki tako vztrajno in smotreno dela za svojo pevsko izobrazbo. Proti g. Betettu pa je še šibak, nekoliko oglat v tonu, nebrzdan v ekonomiji naraščanja in pojemanja pevškega izražanja, zdi se mi, da je bil tudi nekoliko indisponiran, toda če mu je vzor ravnokar svojo pevsko 20-letnico praznujoči g. Betetto, smei se bo v doglednem času šteti med naše najboljšie basiste. Z nova, z veseljem ugotavljam, da vidim v gđ. Saxovi lep, v bistrem razvoju se nahajajoči dramatični sopran. Gđ. Kocuvanova je bila danes nekoliko bolj pogumna kot zadnjič, g. Burja povprečno prav zadovoljiv, kakor vsi ostali. V operi so bile nekatere črte in izpremembe, ki jih privikar ni bilo, to je morda zaradi gosta. Orkester pod vodstvom g. Neffata, pri katerem nisem opazil, da bi se z nenadnimi izpremembami boril. prvo vrsten, obstanovka okusna, le režija (n. pr. scena pred gorečim gradom) okorna, nemogoča. Po mojih informacijah g. Sebastianov ob koncu sejeje premenil svoje doseganje mesto kot režiser na naši operi. — Dvomim, da bi uprava tega koraka dobro ne premislila. Gotovo ji je bil pri tem šinu pred oči procvit in širši ter višji umetniški razvoj našega gledališkega dela. —

— »Ljubezen«. Antona Wildgansa tragedija v petih dejanjih, se vprizori v sredo, dne 21. t. m. Njena snov je vzeta iz globin človeških src in življenja ter za vsakogar globoko zanimiva. V vlogah nastopijo ga. Wintrova, ga. Vera Danilova, ga. Rogozova, ga. Juvanova, gđica. Gorjupova, g. Rogoz, Sest in Putjata. Režijo vodi g. Sest. Začetek ob 20. zvečer. »Ljubezen« se za abonentne ne bo igrala.

— Julij Betetto slavi 20-letnico svojeje umetniškega delovanja v četrtek, dne 22. t. m. in sicer pogoj vloga Kečala v »Prodani nevesti«. Ta vloga spada med najboljše kreacije gospoda Betetta tako v igralškem kakor v pevskem oziru. Z velikim uspehom jo je pel tudi na bivši dvorni operi na Dunaju. Vstopnice za to predstavo, ki se vrši kot izven, so v predprodaji pri dnevnih blaginji.

— »Jugoslavenska Nijva«. Izšao je br. 9. ovoga časopisa. Dr. Dragutin Prohaska pripočuje esej o najnoviji drami Iva Vojnovića: Maškarete ispod Kupja. Božo Lovrić javlja se pjesmama; Bogac i List. Branko Mašić u članku »Aveti zla« daje analizu našega društva povodom prikazivanja drame »Požar strasti«. Dr. Stanko Frank završuje svoju studiju »O ženskom kriminalitetu«, a M. Marjanović nastavlja svoju studiju »Vi. Nazor kao nacionalni pjesnik«. U Pregledu ima dvadesetak aktualnih članaka iz područja cijeloga našeg kulturnog života. Dr. V. Novak izvješćuje o operi i o Kostrečevovoj »Hrv. pravnoj povijesti«. J. Demetriović piše »Povodom smrti Stojana Protića«. Dr. B. Vodnik ocjenjuje »Srpske članke«. Dr. A. Mosković piše o »Knjizi naše industrije«. U fejtunu javlja se humorista Iso Velikanović »Pismom iz Dembelije«, a ruski emigrant N. Makin u fejtunu »Tri slučaja« crta zanimljive svoje doživljaje iz epohe ruskoga građanskog rata. Ild. »Jugoslavenska Nijva« izlazi dva puta mesečno, a stoji na godinu 120 Din. Pretplata se šalje upravi: Zagreb, Marovska ulica 30.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1923.

Klerikalno varanje javnosti.

Današnji »Slovenec« priobčuje uvodnik »Še enkrat šest milijard«, v katerem je zapisal tole gorostasnost: »Na podlagi zanesljivih podatkov smo ugotovili, da so beogradski vlastodržci iztisnili iz Slovenije le tekem enega samega leta 6 milijard ali 6000 milijonov kron davka. Podatki, ki so nam služili za podlago pri naših računih, so pa vrhu tega le minimalne svote, tako da brez pretiravanja lahko rečemo, da se je in da se bo še tem milijardam pridružilo še par lepih milijončkov, ki jih pa Slovenija ravno tako ne bo nikdar več videla, kakor ne bo nikdar več videla svojih milijard. Milijoni in milijarde so potonile v brezmejnem močvirju beogradske požrešnosti in korupcije. Tistih par tisočakov, kar jih namreč prejme slovensko državno namoščenstvo, vendar ne moremo smatrati kot ekvivalent za naše milijarde. Ta divja igra z našim denarjem se ponavlja leto za leto, odkar so nas bratje osvobodili in rešili našega denarja... Strašno so številke, ki kažejo, kako krasno so nas bratja — osvobodili...«

Ta izvajanja so izliv tako besnega sovraštva do naše države, tako besne mržnje do Beograda in srbskega naroda, kakor smo jih čitali samo v časih, ko je pisal v »Slovenca« pokojni Stefe. Opetovanje smo že dokazovali, da so naši klerikalci ostali tudi po prevratu tisti ljuti sovražniki vsega, kar je v zvezi z Beogradom in srbskim narodom, kakršni so bili pred in med svetovno vojno. Volk pač menja dlako, svoje čudi pa nikdar! Ob prevratu, ko jim je šlo za kožo, so se potuhnili in se hlinili navdušene jugoslovenske patrijote. Katoliško ime na svojih zavodih so izbrisali in jim nadelo jugoslovnsko firmo. Goreli so navidezno za državno in narodno edinstvo ter se pridušali, da ni pod solcem nikdar bolj navdušenih boriteljev za narodno osvoboditev in ujedinjenje s Srbijo, kakor so bili klerikalci, dasi je njihovo glasilo polivalo — seveda samo pod pritiskom razmer, Srbijo, njenega vladarja in srbski narod z golimami najbolj smrdečimi gnojnici... In se 'aj, ko se jim zdi, da se jim ni treba več hliniti, sedaj kažejo zopet svoj pravi obraz, kakršnega so imeli takrat, ko je bil njihovo orodje, njihov glasnik še pokojni Stefe. Isto natolcevanje, isto blatenje, isto potvarjanje resnice, ista mržnja do srbskega naroda, kakor nekoč, ko je bilo pri »Slovenca« srbsko ime kvintesenca vse grobojice in vsega zlega!

Popolnoma je namreč zlagano, da bi Slovenija tekem enega samega leta plačala 6 milijard ali 6000 milijonov davka. Ta trditev je enostavno iz trte izvitca, izmišljena zgolj v umazane demagoške svrhe, saj ve danes že vsak analfabet, da je čisto izključeno, da bi Slovenci, ki je nas samo en milijon v naši kraljevini, plačali na davkih šest milijard, ko izkazuje državni proračun v celam samo 10 milijard in 344 milijonov celokupnih dohodkov. Prepričani smo, da je »Slovenec« sam prepričan, da je zlagano, kar trdi, toda to ga ne ovira, da bi ne sleparil javnosti s svojimi gorostasnimi številkami in ne kričal: »Evo, Srbi so nam ukradli iz čepa šest milijard!« Demagogija gadije klerikalne zalege!

★ ★ ★

— **Železniški minister v Ljubljani.** Danes ob 4. zjutraj se je pripeljal v Ljubljano iz Maribora minister saobračaja, dr. Velizar Janković. Prenočil je v svojem salonskem vozu na kolodvoru. Ob 9. dopoldne ga je posetil vodja pokrajinske uprave, dvorni svetnik Janko Kremenšek. Dopoldne je imel konferenco s predstavitelji Južne železnice. Popoldne ob 15. je imel sejo v vladni palači na Bleiweisovi cesti. Ob 17. se minister vrne nazaj v Beograd.

— **Vse, kar je prav.** »Slovenec« je že zopet hud, da smo konstatirali golo dejstvo njegove bahavosti. Po stari navadi zavija in podtika in je ves srečen, da more izrabiti priliko in se zalezati v naš list. Ima pa to čudno lastnost, da v polemiki dosledno in trdovratno negira objektivnost in iznaša stvari, o katerih se nikomur niti sanjalo ni. Tako se je zgodilo tudi to pot. V notici o bahavosti smo »mo ugotovili, da je očitno dokaz bahavosti, če smatra Roko conte Dianović (beri »Slovenec«) uredništvo Ljubljano za tisto blaženo mesto, ki je med vsemi mesti na zemlji po svoji značestnosti in olikani mladini prvo. Nismo pa pisali, da »bi nam bilo ljubše, ako bi tuji govorili o Ljubljani, da je umazano gnezdo in da ima surovo mladino«. To si je »Slovenec« v hudi jezi izmisliš in serviral svojim naročnikom kot »liberalno zaručnost«. Mi pa ostanemo pri svoji trditvi, da je višek bahavosti, če se pripisuje Ljubljani svetovno prvenstvo, ki ga faktično nima. Vendar ne bo nihče verjel, da ni na svetu drugega mesta, ki bi bilo bolj svažno in imelo bolj olikano mladino, kakor Ljubljana.

Kdor pa verjame, je zaručen ne samo politično, nego tudi zemljepisno. In med take zaručance spada, kakor sam trdi, tudi naš dični prijatelj iz Kopitarjeve ulice.

— **Občinstvu v revnanje.** Vodja pokrajinske uprave za Slovenijo, gospod načelnik Janko Kremenšek, sprejema do nadaljnjega stranke vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 9. do 12. ure.

— **Klerikalci in stavba Sokolskega doma na Taboru.** Kakor nam poročajo, so klerikalci umaknili svojo pritožbo, ki so jo vložili proti stavbenemu dovoljenju, ki ga je dal magistratni gremij Sokolu I. za zgradbo Sokolskega doma na Taboru. Očitno so se klerikalci zbal splošnega ogorčenja in nevolje, ki je zavladala, ko se je izvedelo za klerikalno rovarjenje proti zgradbi na Taboru. Vest bo pač resnična, ker na dnevnem redu četrtkove seje občinskega sveta ni te pritožbe.

— **Občinski svet Ljubljanski** bo imel sejo v četrtek 22. t. m. ob 18. v mestni dvorani. Na dnevnem redu te seje so med drugim te-le točke: volitev zastopnika mestne občine v upravni odbor Mestne hranilnice, priziv Frana Krapeša, Ant. Tonceja, Jerneja Černeta, Marije Jemčeve in Elizabete Lovšin proti naknadnemu predpisu davščine za ponočni obisk gostiln in kavarn, uvedba nove davščine na reklamne tabele, podaljšanje davščin na nočni obisk kavarn in gostiln, na igre, hotelska prenočišča, prošnja družbe »Elektra« za napeljavo električnega daljnovoda v Ljubljano in samostalni predlog glede uvedbe obč. davka na inozemce.

— **Na tehniški srednji šoli v Ljubljani** prekaša obisk v letošnjem šolskem letu vsa prejšnja šolska leta. Zavod je popolnoma napolnjen in se je moralo mnogo učencev radi pomanjkanja prostorov pri naknadnih vpisih odkloniti. Uspeh vpisovanja je na posameznih oddelkih sledeč: 1.) Višja stavbna šola 131 rednih in 1 izrednih učencev. 2.) višja strojna šola 114 rednih, 3.) stavbna rokodelska šola 108 rednih in 2 izredna, 4.) strojna delovodska šola 41 rednih, 5.) elektrotehniška delovodska šola 16 rednih, 6.) mizarska mojstrska šola 19 rednih in 1 izrednih, 7.) kiparska šola 2 redna in 14 izrednih, 8.) ženska obrtna šola 121 rednih in 63 izrednih, 9.) javna risarska šola 38 rednih, 10.) elektrotehnični tečaj 32 rednih. Skupaj rednih 622 in 81 izrednih. Zanimivo bi bilo izvedeti, koliko izmed teh gojencev je iz Slovenije in koliko iz ostalih pokrajin naše kraljevine.

— **Teoretični učni tečaj** namerava prirediti v najkrajšem času — najbrže z novim letom — ljubljanski magistrat po navodilih znanega univerzalnega genija, ki se zove Akcijski odbor. Na tem tečaju bi se poučeval uradniški naraščaj o vsem, kar mora znati in vedeti dober uradnik. Na koncu tečaja bodo morali udeleženci napraviti izpit, ki jih bo šele usposabljal za nadaljnje napredovanje. Akcijski odbor si hoče na ta način osigurati napredovanje samo svojih pristašev, ker izpraševalna komisija lahko vedno najde kako dlako v jajcu zlasti pri kandidatu, ki je bil sprejet v mestno službo pod koalicijsko. Ta bi bil najbolj potreben.

— **Zahvala.** Ker se za časa svoje bolezni nisem mogel zahvaliti vsem svojim ljubim prijateljem in znancem, ki so mi tako ljubeznivo čestitali k 50-letnici mojega tiskarskega delovanja, storim to tem potom. Bodi vam vsem najpresrečnejša zahvala. V Ljubljani, 20. novembra 1923. — Janko Drol, črkostavec.

— **Udruženje gled. igralcev,** mestni odbor Ljubljana javlja, da njegov odlični član in predsednik g. Julij Betetto praznuje v četrtek dne 22. t. m. dvajsetletni jubilej svojega umetniškega delovanja. Z ozirom na to prosti odbor, da sl. občinstvo ta večer z obilnim posetom izrazi umetniku naklonjenost in simpatije.

— **Občinske volitve na Rakeku.** Naročnik z Rakeka nam piše: Občinske volitve, ki so se končale z zmago naprednega bloka, so povzročile med prebivalstvom na Rakeku in v sosednjih občinah splošno zadovoljstvo in veselje. Po dolgem času se je združenim naprednim strankam posrečilo klerikalce, ki so do zadnjega krčevito držali občino v svoji oblasti, popolnoma potisniti v ozadje. Občina dobila naprednega župana, dočim je bil dosedanji župan vedno klerikalec. Ko se je raznesla vest o veliki zmagi napredne liste, je zavladalo po vsi občini veliko veselje. Ljudje so povsodi dajali duška svoji radosti, klerikalci pa so hodili okrog poparjeni in potlačeni. Naši so vzklkali: »Konec je sedaj klerikalnega samosilništva in gospodarstva v občini!« V župnišči je vladala velika jeza in razjarjenost. Obenem se naročnik tudi

pritožuje radi netočnega in nerednega dobivanja pism iz Amerike. Nekaterim se čudno zdi, zakaj pisma ne prihajajo v gotovem rednem roku in zakaj ne dobivajo odgovorov od svojcev, oz. narobe, čeprav ti večkrat pišejo. Naročnik pravi, da je že trikrat pisal v Ameriko, a nikdar ni dobil odgovora, pristavlja, da se zopet pojavlja sum o morebitnih manipulacijah s temi pismi. Opozorjamo na to pošto upravo.

— **Praska vlada za češke novinarje.** Ministrstvo zunanjih zadev v Pragi je razpisalo 12 novinarskih štipendij po 1000 švicarskih frankov mesečno. Na štipendije lahko računajo samo aktivni češkoslovaški novinarji. Po prejemu štipendije se morajo moralno obvezati, da bodo na svojem mesalu širili istinite vesti o Češkoslovaški republiki. — Tudi iz tega razpisa praska vlade se vidi, kako važnost polaga češkoslovaško zunanje ministrstvo na inozemsko propagando in da v to svrhu ne šedi z denarnimi žrtvami. Zanimiva je štipendijska oblika te pomoči!

— **Gradnja katoliške katedrale v Beogradu.** Stavba je proračunana na 100 ni načrt za gradnjo velike in arhitektonsko pomembne katoliške katedrale v Beogradu. Stavba je proračunjena na 100 milijonov dinarjev.

— **Zdravstveno stanje mesta Ljubljane.** Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 11. do 17. nov. izkazuje to-le statistiko: Umrlj je 16 oseb. 11 moškega in 5 ženskega spola (tulec 7). Smrtni vzroki: življenjska slabost 1, jetika 2, trebušni izvir 1, griza 1, otroška vročica 1, možganska kap 1, srčna hiba, bolezni žila 1, rak 1, drugi naravni smrti vzroki 7. Med tem časom se je rodilo 20 otrok, 11 moškega in 9 ženskega spola. Naznanjene nalezljive bolezni: 1 slučaj griže.

— **Celjske vesti.** Prvi sneg je pri nas pričel padati v nedeljo zvečer. Tudi je bilo slišati v nedeljo zvečer med naletačevim snega grmenje. — Smrtna kosa. Na Lavi pri Celju je umrla gospa Marija Kukovec, soproga stavbenega mojstra g. Vinka Kukovca, po dolgi mučni bolezni v 33. letu starosti. — Proračunska seja celjskega obč. sveta se vrši v sredo zvečer ob običajni uri. — Železničarski shod udruženja jugoslovenskih železničarjev, podružnica Celje, se vrši v četrtek ob 19. v mali dvorani Nar. doma.

— **Mariborske vesti.** Izredni poset. V ponedeljek sta se v Mariboru mudila državni generalni ravnatelj juž. žel. g. Deroko, ki je došel z dopoldanskim vlakom in si najprej ogledal delavnico na koroškem kolodvoru, popoldne pa je bil aviziran tudi minister saobračaja dr. Velizar Janković, ki je inspiciral gradnjo nove železniške proge Ormož-Murška Soba. — Nemška prireditel. Nasproti vsemu pričakovanju je vlada ne oziraje se na protest in ogorčenje slovenske javnosti dovolila nemško prireditel »Liedertafel«. Nemci so prišli od vseh krajev. Zato pa so se to pot domačini držali rezervirano. Kljub pogrnjenim mizam in velikemu dotoku od zunaj (celo iz Avstrije) dvorana ni bila p. n. a. Vlada je Nemcem nudila tako častno stražo, da bi bilo blazno od slovenske strani izvršiti nameravano manifestacijo, za katero so se združili tudi pristaši SLS z Jugosl. nacionalisti. Ne samo naša, tudi vnanja policija je bila pozvana v »obrambo«, orožništvo iz okolice in v strogi pripravljenosti je bil tudi oddelk vojaštva. Tako se je koncert vršil popolnoma »v redu«.

— **Nar. gledališče.** 16. nov. se je ponovila Surčeva drama »Jesenske gosli« s sodelovanjem celokupnega vojaškega orkestra. V soboto repriza »Umetniška kri«. V nedeljo pop. Parmova opera »Zlatorog«, večerna predstava repriza ruske komedije »Ženitev«. To pot izredno v ponedeljek zopet Parmov »Zlatorog«, a dramatični del je gostoval v Pljuju z dramo »George« »Dandini«. Prejšnji teden smo imeli v »Traviatu« izrednega gosta zagrebške opere g. Skrivaniča, ki pa v primeri z g. Knitlom, ki je gostoval v nedeljo pri »Zlatorogu« ni mogel ne z glasom, ne z nastopom doseči simpatije občinstva za g. Knitla. Kakor je iz zelo se menjajočega repertoarja razvidno, se gledališka uprava letos zelo trudi, zadovoljiti abonente in sploh občinstvo. Le žal, da se mnogi krogi, ki bi si lažje privoščili užitek v gledališču, kakor pa uradništvo, vključ vsem apolno ne zavedajo dragocene posesti narodnega gledališča.

— **Prvi sneg.** V nedeljo zvečer se je ponudil prvi sneg tudi v Mariboru, katero ponudbo je ponovil tudi v ponedeljek, ne da bi bil več zalegal, kot da je za silo pobelil tudi bližnje griče. Temperatura močno pada in tudi barometer stoji izredno nizko na 722. — **Zdravstveno stanje.** Tedenški uradni zdravniški izkaz o nalezljivih boleznih izkazuje to pot malo spremembo od prejšnjega tedna. Ozdravljen je zadnji slučaj griže, od 3 slučajev škrlatnine je ozdravil eden, na novo pojavila pa se je v dveh doslej prijavljenih slučajih difterija. Skrajno neugodno mokro vreme pa je prineslo mnogo oholej na sopilih in revmi.

— **Ljubljanske osnovne in meščanske šole.** Obisk izvenljubljanske mladine osnovnih in meščanskih šol v Ljubljani je, ker je višji šol. svet že lani to prepovedal, le v izrednih slučajih dovoljen. To pa v prvi vrsti zato, ker so vse zgoraj navedene javne mestne šole vsako leto prenapolnjene, novih šol pa mestna občina radi neugodnih financ ne more graditi, dasi je zgradba dveh poslopij že več let projektirana.

— **Umrlj** je v Tolminu sodni svetnik gospod Just Dietz. Pokopali so ga danes v Podgori pri Gorici.

— **Razne ustanove za reveže.** Magistrat razpisuje več ustanov za reveže novoročence in ubože. Razpis je na magistratno javno razglasa in se naj zainteresirani tam bližje informirajo.

— **Odprava dveh razredov na mestni ženski gimnaziji.** Na dnevnem redu prihodnje seje občinskega sveta je tudi dopis župana dr. Periča glede odprave 6. in 7. razreda na mestni ženski gimnaziji.

— **Načelstvo Narodnonapredne stranke** ima v sredo 21. tm. ob 20. sejo v strankinem tajništvu.

— **Neznana slika kralja Petra** in nj. na dožodba. Uboga, 85-letna vdova Jovana Olaha iz Apatina, je pisala advokatu M. Rafajloviću pismo, v katerem ga prosi, da intervenira v prilog njej, ker ji je bila nedanoma ukinjena pokojnina. Pismo je priložila fotografijo mladega francoskega častnika, katero ji je poslednji ob priliki svojega potovanja v Pariz podaril v zahvalo za njene usluge z besedami: »Jaz bom kralj Srbije. Ako boste potrebovali pomoči, obrnite se s sliko na koga v Srbiji.« Na fotografiji je originalni podpis pokojnega kralja Petra. Slika predstavlja kralja v mladosti 18 let in to je kolikor je znano, do sedaj edina slika iz te dobe.

— **Pomanjkljivo naslavljanje poštnih pošilk.** Na pritožbe zasebnikov zlasti pa trgovcev proti dostavljalcem, da se jim pošilke pošiljke zakasnjeno dostavljajo, je direktorja izvršila preiskavo in ugotovila, da je vzrok zakasnitve dostavi ponajveč pomanjkljivost naslovov na poštnih pošilkah. Da se bodo mogle pošilke brez zakasnitve dostavljati in, da bi take pritožbe prenehale, opozarjamo občinstvo na naslednja pravila: Naslovni kraj naj bo napisan na naslovni strani pošilke vedno v spodnjem desnem kotu, z velikimi različnimi črkami in s polnim imenom brez okrajševanja. Če je pošilka naslovljena v večji kraj, je treba označiti v naslovu ulico, hišno številko in če mogoče, tudi nadstropje in številko vrat. V naslovih na podjemniške in služniške, je treba priložiti tudi ime najemnika ali gospodarja (delodajalca). Trgovcem in obrtnikom priporočamo, da nabijejo na vrata trgovine ali delavnice tablico, na kateri naj bo napisano, kje stanuje lastnik zato, da se mu neupne pošilke (ekspresne pošilke in brzotavke) ob nedeljah in praznikih, po noči in sploh vsak čas, kadar je trgovina ali delavnica zaprta, lahko na dom dostavi. Če je naslovni kraj pošilke malo znan, je treba označiti županijo, okrožje, srez ali okraj, na pošilkah v inozemstvo, pa vselej vsaj državo. Ako v naslovnem kraju ni pošte, je treba napisati vselej zadnjo pošto. Na pošilke v kraje, katerih je več enakega ali podobnega imena v državi, je treba vselej zapisati predel države, ali pripisati kako drugo primerno natančnejše določilo n. pr. Koprivnica, Hrvatska. Koprivnica pri Brežicah ali Koprivnica okraj Brežice. Če je v naslovnem kraju več oseb istega imena in priimka, je potrebno, da se napiše poleg imena in priimka tudi še poklic ali kaka druga natančnejša označba prejemnika n. pr. mlajši, starejši, Petrov itd. Na pošilkah za vojake je treba dodati imenu in priimku tudi številko vojne enice, pri kateri služi naslovnik. Pri pisemskih pošilkah je dobro, da napiše pošiljatelj nad naslov ali na zadnjo stran pošilke svoj natančni naslov, zato, da se mu pošiljko lahko takoj vrne, če se ne more dostaviti. Naslov pošiljatelja pa more biti tako napisan, da ne bo nobenega dvoma, kdo je pravzaprav prejemnik pošilke.

— **Premestitev pomožne pošte iz Laz v Golice.** Dne 16. nov. je bila premeščena pomožna pošta Laz v vas Golice, z službenim nazivom Golice (Šmartno v Tuhinju). V okoliš pomožne pošte so pridrženi kraji Golice, Cirkuš, Liplje in Crni vrh. Hkrati se uvede dostavljanje pošilk na dom po seiskem pismenosti.

— **Poravnalno postopanje.** Deželno sodišče v Ljubljani je za 19. decembra tl. ob 10. dopoldne odredilo narok za sklepanje poravnave upnikov proti »Internacionalni kopalski in hotelski delniški družbi v kraljevini SHS s sedežem na Bledu«. Poravnava se vrši v sobi št. 140 deželnega sodišča. Rok za prijavo je določen do 17. decembra tl.

— **Moderno sredstvo zoper vlomilce.** V prostorih ljubljanske policijskega ravnatelstva je danes dopoldne razkazoval zastopnik D. Z. O. Z. »Inter-Agencija« aparate najnovejše konstrukcije zoper vlope in tatvine. Aparati prekašajo vse dosežene varnostne naprave ter dajejo v službo poskušene vploma o najmanjšem stresljanju varnostne signale. Če tudi vlomilec pozna detaljno vso njihovo konstrukcijo, mu je nemogoče izvršiti vlom, najsi bo na ta ali drug način. V slučaju, da zločinec prereže dovodni tok k aparatu, začne funkcionirati aparatov lastni tok in če prereže tudi dovod slednjega, aparat navzlic temu daje varnostne signale. Zastopnik trdvi, je razkazal več vrst aparatov in sicer pripravne za blagajne, omare, duri, pisalne stroje in tresorje. En večji aparat je v stanu, da obvaruje prostore cele banke. Da je aparat res izredne konstrukcije, dokazuje dejstvo, da je na njegovi konstrukciji delalo devet inženjerjev glasovite dunajske trdnice »Wertheim«. Predvsem je priporočljiv za banke in razna večja podjetja.

— **Tatvina pisalnega stroja.** Iz pisarne češkoslovaškega konzulata na Bregu št. 8, je bil v času od 17. do 19. tm. ukraden pisalni stroj znamke »Torpedo« št. 29.472 s češko plagiatorjo, vreden 25.000 kron.

— **Razne tatvine.** Na Vodnikovem trgu so se zopet pojavili žeparji. Tako je bilo 16. tm. služnik Pavli Škulj iz ročne torbice ukraden 1000 Din. — V noči 19. tm. je bilo vlomljeno v vrtno lopo dr. Viktorija Moro v Kolodvorski ulici in ukraden nekaj perila in drugih predmetov v vrednosti 700 Din. — Iz šrambe graščakinje Ane Auffahrt v Ponitvi je bil ukraden gonilni jermen, vreden 750 Din. — Kolo znamke »Styria«, vredno 1750 Din je bilo ukradeno Josipu Divjaku iz Ribnice. Med vožnjo Hrastnik-Celje je bil Alojziju Lochu iz Zagreba ukraden potovalni kovček, v katerem se je nahajalo več perila in obleke v vrednosti 750 Din.

— **Bogokletstvo.** Dne 6. jan. je aretirat straž. A. Legiša hudo pijanega delavca Iv. Kušarja. To je moža tako razjezilo, da se mu je uprl, pri tem pa tako grdo preklinjal, da so se vsi navzoči zgražali. Mož se je zagovarjal s pijanostjo, kar pa ni držalo in je bil obsojen na 3 tedne zaporu.

— **Samomor 15-letnega ruskega pesnika - emigranta.** Na Kalmegdanu v Beogradu se je ustrelil 15-letni učenec rusko-srpske gimnazije Viktor Kolaski. Bil je takoj mrtev. Pri njem so našli pismo, v katerem navajal, da gre v smrt radi bede. Nadalje je imel v žepu zvezek ruskih verzov, iz katerih se izraža vsa bol njegove mlade duše. Iz njih odseva mračni pesimizem. — »Težak kamen mi leži na srcu...« In sl. čni stihli tvorijo jedro njegovih pesmi. Njegov oče, ki je bil v Rusiji advokat, je uradnik broderskega sindikata s plačo 900 D, s katero mora preživljati sebe, ženo in dva sina.

— **Ukradna krava.** Posestnik Franu Kiklu v Sp. Saloveh je bila 14. tm. odpeljana 8 let stara krava, vredna 7500 Din. — **Koncert v kavarni »Emona«** se vrši danes, v torek ob 8. zvečer. Igra L. ljubljanski salonski orkester.

— **Od danes naprej nova portugalska, Mutomerski most.** — Gostilna »pri Mraku«, Rimska cesta št. 4.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

— **Zagreb, 20. nov. Devize:** Curli 15.75—15.80. Pariz 4.80—4.85. London 388—391. Dunaj 0.127—0.128. Praga 2.625—2.65. Trst 3.89—3.91. Newyork 89.25—90.25. Budimpešta 0.46—0.475.

— **Valute:** lira 3.85, češka krona 2.60. Ostalih in inozemskih tečajev danes nismo prejeli.

— **Dunaj, 19. nov. Devize:** Beograd 793—797. London 391.500—392.500. Milan 2984—2995. Newyork 70.935—71.185. Pariz 3622—3648. Praga 2040—2050. Curli 12.240—12.290. Valute: dinar 787—793. dolar 70.560—70.900. lira 2950—2970. švic. frank 12.125—12.205, češka krona 2017—2033.

Društvene vesti.

— **Splošnega ženskega društva** seja je v sredo 21. t. m. ob 6. zvečer.

— **Predavanje o higijeni** (kako naj živimo?) se vrši jutri, v sredo 21. t. m. v akademiji »Bratstva« na državnih realki. — Predava primarij dr. De Franceschi. Začetek ob pol 20. zvečer.

— **Železniška pragmatika in protestni shod železničarjev.** Zveza jugoslovenskih železničarjev sklicuje za sredo 21. t. m. ob 19.30 javen železničarski shod v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Poroča glavni tajnik centralnega odbora iz Beograda tov. Rado Janković o pragmatiki, delavskem pravilniku itd.

— **Predavanje o proporcionalnih volitvah v društvu »Soča«** v Ljubljani. V soboto dne 24. novembra 1923 predava v salonu pri Levu univer. profesor g. dr. Leonid Pitamic o gornjem predmetu. Odbor opozarja svoje člane, prijatelje in drugo cenjeno občinstvo, da ne zamudi te lepe prilike slišati ta velekakualni tema, ki je zlasti v sedanjem času važen za vsacega državljana. Začetek ob pol 9. zvečer. Vstop vsem prost.

Izpred sodišča.

— **Zanimiva obsodba.** V soboto se je pred kazenskim senatom ljubljanskega deželnega sodišča vršila obravnava proti odg. uredniku »Slovenca« Moškercu, ki je bil obtožen po § 104 srb. kaz. zakona, ker je »Slovenec« odžal na delniško oddelka za soc. politiko drju Gorščicu, da je uvedel pri dodeljevanju stanovanj sistem nagrad in da je njegova soproga proti posojilom od strani interesov posredovala pri tem poslu. Obtoženi urednik ni bil osebno navzoč. Njegov zagovornik dr. Brejc je ponudil dokaz resnice, na vprašanje ali je obtoženec dotični članek čital ali ne, pa ni mogel odgovoriti. Kazenski senat je odbil vse zagovornikove predloge ter obsodil odgovornega urednika Moškercu na 2000 Din oziroma na 1 mesec zaporu, češ da se mu sicer ne more dokazati, da je članek čital, sam pa se ni izjavil. Rado tega je kriv prestopka zanemarljivo uradniške paznosti. Zagovornik je priglasil ničnostno pritožbo ker je sodišče odbilo ponudni dokaz resnice.

— **Razne sodbe.** Svoječasno je bilo objavljeno po listih, da je na ljub. sodišču ukradeno kolo, kjer se tudi lahko ogleda. In prišel je Kjoze Kriznar iz Strazišča in ugotovil, da je kolo njegovo. Kolo mu je namreč ukradel izpred Pijemontezarjeve gostilne v Kranju Jakob Lampreht in se oddepal proti Primskovem. Kasneje ga je prodal Jurju Oblaku za 625 Din. Obtoženec je tudi po obsodbi še vedno zanimal tatvino, dovolil pa je, da se vrne kolo lastniku. Obsojen je bil na 10 mesecev ječe. — Spril in stetil so se nekega večera na poti iz Šiške v Ljubljano France Cerjak, Turk in Kos z Alojzijem Črnivcem. Prišlo je do pretepa, pri čemur je zabol Celjak Črnivca v hrbet in mu prerazil prsni koš. Obtoženi Cerjak je priznal, da sta se spopadla, da ga je vrgel Cerjak na tla, na kar je potegnil nož in ga v hrbet »pičul«. Obsojen je bil radi prekoračenja silobrana na 1 mesec zaporu in mora plačati Črnivcu 500 Din za obleko. — Pred Zupančičevu gostilno v Dolškem je sunil z nožem Fr. Lap Vincenca in Franca Rotarja iz Garmeljonov, enega v nadlehtnico, drugega v tilnik in sta bila oba težko poškodovana. Ker je bil tudi tu objesten nočni fantovski pretep je bil obsojen Lap tudi zaradi prekoračenja silobrana na 3 tedne zaporu in mora plačati okrož. uradu za zav. delavcev 420 Din za zdravljenje.

Poizvedbe.

— **Zgubila** je revna prodajalka večji znesek od Tesarske ulice do Židovske ul. Najditelj se prosi, da odda najdeno pri upravi »Slov. Naroda« proti nagradi.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odenovni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Izjava.
Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgo, ki bi ji delala moja mati Marija Jelenič.
Jernej Jelenič, Ljubljana, Stara pot 1.

Vizitke in kuverte priporoča Narodna tiskarna v Ljubljani.

Samo 14 dni!
Portlo za gospode, kravate, naramnice, rokavice, nogavice itd. prodaja z
10-20% popustom
A. Sinković nasl. R. Soss, Ljubljana, Mestni trg 19.

Keksi prepečenci čajno pecivo obliti
vsi izdelki iz Rogaške Slatine Direktna detajlna prodaja v parni pekarni
Viljem Bizjak, Ljubljana, Gospodarska cesta.

Zahvala.
Vsem, ki so nam ob priliki izgube naše ljubljene nepozabne hčerke
Marije Rozman
bančne uradnice
izrekli svoje sožalje in sočutje ter darovali cvetje, izrekamo tem potom globoko zahvalo.
V LJUBLJANI, 20. novembra 1923.
Žalujoča rodbina.

Zahvala.
Ob bridki nesreči, ki nas je zadela z nepričakovano izgubo našega nepozabnega sina, svaka, strica in zaročenca, gospoda
Emerika Deržaj
so nam bili v uteho vsi neštevilni dokazi iskrenega sočutja in spoštovanja. Naj izvolijo sprejeti izraz naše iskrene hvaležnosti.
Zahvaljujemo se častiti duhovščini, g. komandantu Rez. of. škole, kolegom, pevskemu zboru, godbi ter darovalcem krasnih vencev, kakor vsem številnim spremljevalcem ranjkega na njegovem zadnjem potu.
Posebno toplo se zahvaljujemo g. Jožefu Prestor za ginljivi poslovilni govor ob odprtem grobu na pokopališču v Sarajevu. Zahvaljujemo se tudi v Ljubljani njegovim ožjim prijateljem ter „S. K. Iliriji“, ki so se tudi spomnili njegove prerane smrti.
Žalujoča rodbina Deržajeva.

Restavracija in kavarna „Zvezda“.
Koncert
nove ciganske kapele
bo vsak dan v kavarni od 17. do 19. ure. Od 20. do 22. v restavraciji in od 22. dalje v kavarni. Kapelnik Kado Sander. Prvovrstna kapela, došla iz Osjeka! Atraktivna prva vrsta!

Licitacija.
V soboto, 24. t. m. ob 1. uri se vrši v „Javni skladiščni“ v Celju licitacija kmetijskega, obratnega, električnega, in drugega, projekta, aparata, električne peči itd. Licitiralo se bo vse skupno ali pa posamezni predmeti.
Licitacijska cena znaša Din 21.900.—

Novi AMOR Novo!
Modro (plavilo) v platninih porabilajo ga vse gospodinjice. Dobiva se povsod! Prva Jugoslovanska industrija platninih porabil, Subotica, Telatarjeva ul. 11. Telefon 690.

Josip Petelin
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Priporočamo na veliko in malo galanterijo, nogavice, razne sukanec, gume, čipke, vezeno, sprehajalne palice, kravate, srajce, čevljarke in krojaške potrebščine.
Naj nižje cene. Postrežba točna.

MALI OGLASI

Službe

Službe išče šivilja
za žensko in moško delo. Gre tudi na dom. — Naslov pove uprava »Slo. Narod«. 12.294

Strojepiska
in slovenska stenografija išče primernege mesta. — Ponudbe pod »Vestna/12.291« na upravo »Slo. Narod«. 12.294

Gospodična
bi se rada izučila v modstovski stroki. — Cenj. ponudbe, ki pridejo v pošto samo za Ljubljano, naj se pošljejo na upravo »Slo. Narod« pod »Modistinja/12.293«. 12.293

Kdo bi hotel pomagati
materijalno mladi dami, da bi došla do eksistenice? — Ponudbe na upravo »Slo. Narod« pod »Podjetna/12.297«. 12.297

Inteligentna dama
za slovensko, italijansko konverzациjo se išče za boljše zakonca. — Predstaviti se je v Realitetni pisarni v Ljubljani. Poljanska cesta šte. 12. 12.303

Vookojenec
star 33 let (samec) želi vstopiti kot skladiščnik pri kakem podjetju ali kot sluga pri kakem delnem zavodu. — Ponudbe pod »B. A./12.304« na upravo »Slo. Narod«. 12.304

Knjigovodja-bilancist
z dolgoletno prakso pri veleindustrijskih podjetjih, išče mesto. — Ponudbe pod »Nastop 1. decembra/12.298« na upravo »Slo. Narod«. 12.298

Učenca
s potrebno šolsko izobrazbo, kateri bi imeli veselje do trgovine, posvsem zdravega, poštenih staršev, sprejme takoj trgovska trdka J. Kuslan, Kranj (Slovenija). 12.306

Sobaricu,
dobro, marljivo i čisto tražim za malo obitelj. Nastup odmah, plačam prema sposobnosti 200 do 250 Din. — Ponudbe slati na: Frane Longhino, ravnatelj tvornice, Petrinja, Hrvatska. 12.256

Začetnica,
večja slovenske in nemške stenografije in strojepisja ter drugih pisarniških del, išče mesta pisarniške pomočnice. Gre nekaj časa tudi brezplačno. — Ponudbe na upravo »Slo. Narod« pod »Začetnica/12.279«. 12.279

Štiri črkostlikarske pomočnice
sprejme v trajno delo proti dobri plači večje podjetje te stroke v Ljubljani. — Samo pisane ponudbe na upravo »Slo. Narod« pod »Stalno delo 8888/12.157«. 12.157

Išče se potnik
za Slovenijo, kateri je dobro uveden pri trgovski z vinom, gostilničarjih in kavarnarjih. Stalno nameščenje, fiksa plača, provizija in dnevnice. — Pismene ponudbe z zahtevno plačo naj se pošlje na naslov: Hrvatska Srednja Vinara d. d. Zagreb 12.164

Samostojen trgovec,
strokovnik v eksportni stroki, bivši poslovodja nekoga jugoslov. importnega in eksportnega podjetja, izkušen trgovec v železni in strojni stroki, išče primerne službe v Jugoslaviji. — Dopisi na: Joh. Weindl, München, Meindlstrasse 4. 12.236

Prodaj
Proda se omara,
otomana in različne stvari. — Karlovska cesta 14. 12.258

Lovsko ptičarko,
resasto, čistokrvno, prodam. — Novi Vodmat št. 62. 12.067

Proda se kozuh
(dobro ohranjen). — Naslov pove uprava »Slo. Narod«. 12.313

Sodnik
proda strokovne knjige. — Naslov pove uprava »Slo. Narod«. 12.278

Lokomobil
30 HP, prava dobro ohranjeno, prodam Franc Sket v Mestinju, p. Podplat, Slovenija. 12.234

Naprodaj:
Meissner Moca service za šest oseb, stara skrinja, stara omara s tabernaklom. — Naslov pove uprava »Slo. Narod«. 12.254

Pozor mizarji!
Prodaj 11.000 čevljev orohovega furnirja — Poizve se: Franjo Gajšek, v dreveredu Ti voli (strelišče). 12.209

Tovorni avto
(3 tone), malo rabljen, poceni naprodaj. — Ponudbe pod »Storo nov 12.309« na upravo »Slo. Narod«. 12.309

Puch-avto, VIII,
zadnji model, najmodernejše opremljen, 38 HP, ceno prodaj. — Ponudbe pod »Nizka cena/12.310« na upravo »Slo. Narod«. 12.310

6 vagonov lenega krompirja
(gorenjskega) in 6 vagonov repe naprodaj. — Naslov pove uprava »Slo. Narod«. 12.251

Motorno kolo
znamke »Opel«, popolnoma novo, 1 1/2 HP, zelo poceni naprodaj. — Ponudbe pod »Najceneje 12.308« na upravo »Slo. Narod«. 12.308

Ugodno se prodaj:
zimski plašč za deklico od 14 do 16 let, damski svilen žemper ter damski siv usnat haret. — Naslov pove uprava »Slo. Narod«. 12.287

Gumi,
dimenzije: 710-90, 760-90, 820-120, 880-120, 895-135, po najugodnejših cenah naprodaj. — Ponudbe pod »Ugodnost 12.311« na upravo »Slo. Narod«. 12.311

Kum
Surove kože
vseh vrst kupuje po najvišjih cenah — Masčke & Komp., Glinška ulica št. 27, Pot v Rožno, dolina. 12.288

Brinjevec,
samo zajamčeno pristno kmetijsko blago, se kupi večjo množino. — Najskrajne ponudbe in vzorec je poslati na pošto predal 37, Celje. 12.285

Halo!
Naznanjam slavnemu občinstvu, da kupujem in plačam najvišje cene za ponošene obleke, perilo, čevlje in pohištvo. — Dopisnice zadostuje: pridem na dom. — A. Jurčič, Sv. Jakoba nabrežje 31. 12.290

Stanovanja
Meblovano sobo
za samca v centru, pri boljši družini (elektrika, parket) odda Realitetna pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta 12. 12.302

Stanovanje
v sredini mesta, obstoječe iz štirih sob, predsobe, kuhinje, poselske sobe, verande in drugih prostorskih prostorov, se odda za več let. — Ponudbe pod »Stanovanje 12.276« na upravo »Slo. Narod«. 12.276

Meblovano sobo
s posebnim vzhodom v sredini mesta blizu glavnega kolodvora išče gospod, ki je komaj 20 dni v letu doma. — Cenj. ponudbe z navedbo najemnine se prosi do 20. t. m. pod »Potnik/12.119« na upravo »Slo. Narod«. 12.119

Stanovanje,
obstoječe iz treh sob (ev. tudi dveh) s kuhinjo, po možnosti v sredini mesta, iščem ter plačam najemnino za par let naprej. Eventualno posodim večji znesek. — Ponudbe pod »Gotov denar/12.300« na upravo »Slo. Narod«. 12.300

Dve, tri ali več praznih sob
za pisarno, v bližini justične palače (v parterju ali I. nadstropju) se išče za takoj ali v dobi ene do meseca. — Ponudbe pod »Pisarniški lokali 12.295« na upravo »Slo. Narod«. 12.295

Mlad zakonski par
išče meblvano sobo, eventualno se plača najemnine za par mesecev vnaprej. — Ponudbe pod Mira stranka/12.305 na upravo »Slo. Narod«. 12.305

Odda se soba
v novi vili na Prulah, meblvana, s balkonom, 2 gospodarska s hrano, ev. tudi zakonskemu paru brez otrok. — Naslov pove uprava »Slovenskega Narod«. 12.275

Zamenjata se dve stanovanji
v sredini mesta, obstoječi iz dveh sob in kuhinje. — Ponudbe na upravo »Slo. Narod« pod »Zamenjava/12.204«. 12.204

Šokali
Lep lokal
ob glavni cesti poleg postaje cestne železnice, se odda. — Naslov pove uprava »Slovenskega Narod«. 12.316

Prostor,
primeren za delavnico, v sredini mesta, se išče. Lahko tudi na dvorišču. — Ponudbe pod »Delavnica/12.296« na upravo »Slo. Narod«. 12.296

Predtiskarija
ročnih del
po izredno nizkih cenah. — L. Turk, Pred Skofijo št. 1, I. nadst. (prejšnje poslopje Kreditne banke) 12.176

Posojila
40 do 50.000 Din posojila ali kavcije podjetju, ki mi da službeno mesto za pisarniške, skladišne ali druge primerne opravke. Posojilo dam po dogovoru proti obrestim ter garanciji. — Ponudbe na upravo »Slo. Narod« pod »Grem k morkoli/12.299«. 12.299

Nekretnine
Dobrodoča trgovina in gostilna
na prometnem kraju, četrtr ure od Ljubljane, se radi družinskih razmer z vsem inventarjem takoj odda. — Naslov pove uprava »Slovenskega Narod«. 12.172

Proda se večja hiša v Ljubljani
Ulica na grad 5 za vsoto 125.000 Din. — Kupcu stanovanje po preteku treh mesecev na razpolago. — Poizve se v hiši. 12.292

Gostilno
sredi Ljubljane z enonadstropno hišo in vrtom na jako prometnem prostoru, izvrstno obiskovana, s koncesijo, takoj prostim stanovanjem ter vsem gostilniškim in kletarskim inventarjem — vrednost najmanj 500 tisoč dinarjev — prodajalec nujnih družinskih razmer za 375.000 Din — Realitetna pisarna v Ljubljani, Poljanska cesta št. 12. 12.301

Razno
Sjeno, slama, oves
dobi se najbolje kod M. Dimić, Zagreb, Jurišićeva ulica 24. 12.260

La trapistovski sir
nudi kg pod Din 27.50 — Mlekarna v Lukacu, Slavonija. 12.011

Pletentne
vseh vrst po najnižjih cenah. — L. Turk, Pred Skofijo 1, I. nadstropje (prejšnje poslopje Kreditne banke). 12.175

Smučarji, pozor!
Izdelujem smučarje po naročilu; nekaj jih imam vedno v zalogi. — Jožef Peterca, kolarna, Kosce pri Ljubljani. 12.283

Polbove kože
in vseh drugih divjačin kupuje skozi celo leto trgovina z usnjem D. Zdravč, Ljubljana, Florjanska ulica. 11.697

Usnje
prvovrstnih tovarn, samo na debelo, nudi najceneje — Masčke & Komp., Cesta na Južno železnico (nasproti špediterja Ranzinger). 12.289

Anton Zavodnik
v Kranjski gori, industrija sportnih čepic in klobukov, nudi na veliko in malo. — Prevzame tudi v delo. — Cene solidne, delo specijalno. 12.179

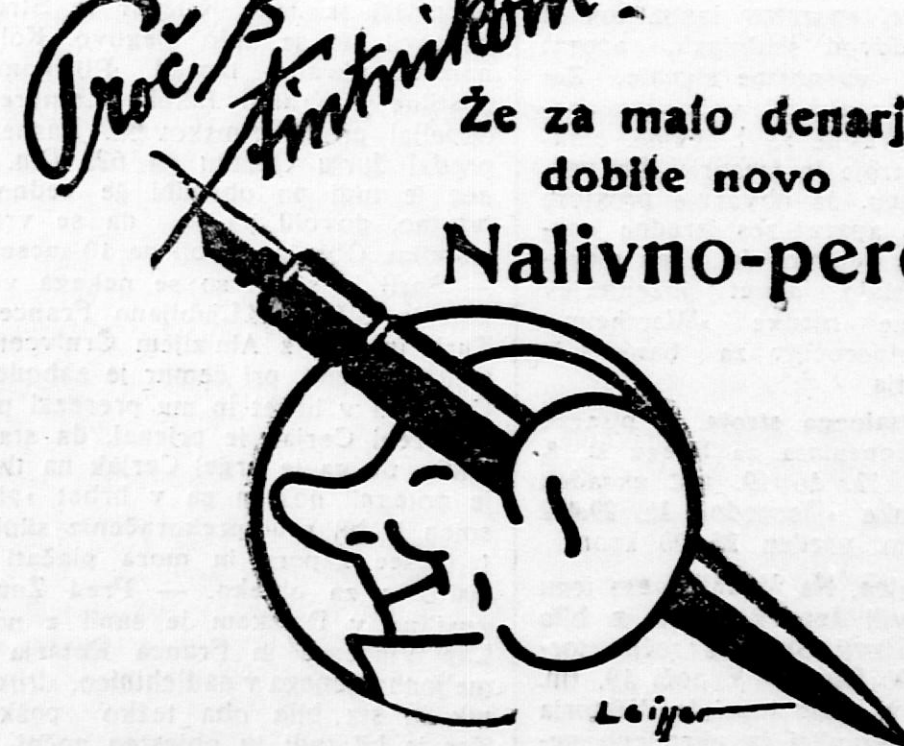
Okraske in svečke za božično drevo,
letos krasna izbira, na debelo in drobno najceneje priporočila L. Pevalek, Ljubljana, Židovska ulica. 12.280

Jaslice,
BOŽIČNE IN NOVOLETNE RAZGLADNI. CE, velika krasna izbira, na debelo in drobno najceneje priporočila — L. Pevalek, Ljubljana, Židovska ulica. 12.281

Specijalna zaloga zimskega blaga
double, palmerston, flauš, ter izgotovljenih zimskih raglanov, ulstrov in sva-kovrstnih oblek. — Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3. 11.982

Mali oglasi v „Slov. Narodu“ imajo najboljši uspeh!

Proč s tintnikom!
Že za malo denarja dobite novo Nalivno-pero

"Penkulu" Pen

lahko izmenljivim jeklenim peresom. Enkrat na teden s tankim črnilom napolnjeno piše čisto in zanesljivo kakor zlato nalivno pero. Patentirano v vseh državah.

Izdelek iz lesa z napolnilnikom in 2 peresoma Din 17-50

Izdelek iz kavnika sistem avtomat polnjenja z 2 peresoma Din 38-—

Poslužujte se Penkala svinčnika! To je prvi vedno našljani in za pisanje pripravljeni krajon. — Piše tanko z grafitom in v barvah. Dobi se v vseh papirnicah. 11639

Rešimo sokolski tabor!

MÉDICINAL-COGNAC

Zahtevajte samo!

„Médicinal-Cognac“	z modrim križcem
„Jamaica-rum“	z modrim križcem
„Cognac-rum“	z modrim križcem
„Citron-rum“	z modrim križcem
„Médicinal-pelinkovac“	z modrim križcem
„Najfinejšo crem-likerja“	z modrim križcem
„Slivovko“ in „brinjevec“	z modrim križcem

„ALKO“ LJUBLJANA.

MÉDICINAL-COGNAC